

RWS INFORMATIE -

Integraal Veiligheid Plan (IVP) op basis van sjabloon 2.0.5

Project: Dijkversterking Waddenzeedijk Vlieland

Datum	30 september 2022
Status	Definitief

Coördinator Ontwerpfase
Coördinator Uitvoeringsfase

K. Kamstra
Nog niet bekend. Wordt ingevuld
na opdrachtverstrekking
uitvoerende partij.

Colofon

Documentinformatie

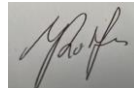
Uitgegeven door	<i>Dijkversterking Waddenzeedijk Vlieland</i>
Technisch manager	<i>K. Kamstra</i>
Telefoon	<i>+31653420969</i>
Opgesteld door	<i>J. Rolfes (Project Adviseur Integrale Veiligheid)</i>
Versie	<i>1.0</i>
Status	<i>Definitief</i>

Acceptatie

Uitgegeven door:
Opsteller(s)

J. Rolfes

Paraaf:

Datum:
30-9-2022

Vrijgave
Technisch manager:
Vrijgave
V&G-Coördinator
Vaststelling
Project Manager:

K. Kamstra

A. Heidstra

G. Tjalsma

Datum

30-9-2022

Datum **03-10-2022**

Versiebeheer

Versie
Versienummer 1.0
Versienummer
Versienummer

Datum
30-9-2022
Datum
Datum

Reden van uitgifte/wijzigingen
Klik hier als u tekst wilt invoeren.
Reden van uitgifte
Reden van uitgifte

Inhoud

Inleiding	5
1	Uitgangspunten en randvoorwaarden 7
1.1	Beleidsverklaring DG 7
1.2	Ambitie en doelen 8
1.3	Gedragsregels voor projectmedewerkers 8
1.4	Relevante veiligheidsdomeinen 8
2	Het project 9
2.1	Reikwijdte en grenzen project 9
2.2	Betrokken partijen 10
2.3	Coördinator Ontwerpfase, V&G-coördinator en Coördinator Uitvoeringsfase 10
2.4	Planning van de werkzaamheden 13
3	Maatregelen 14
3.1	Algemeen 14
3.2	Ontwerprisico 14
3.3	Arbeidsveiligheid 15
3.4	Hulpverlening 16
4	Afspraken 17
4.1	Afstemming integrale veiligheid en coördinatie 17
4.2	Actualisatie IVP en RI&E 17
4.3	Warme overdracht 17
5	Wijze van toezicht 19
5.1	Toezicht door de opdrachtgever 19
5.2	Toezicht door de opdrachtnemer 19
6	Verantwoording van BTO-keuzen 21
7	Opleiding en instructie 24
7.1	Voorlichting 24
7.2	Opleiding 24
Bijlage A	Definities 26
Bijlage B	Ontwerp RI&E 28
Bijlage C	Sjabloon BTO Keuzen 29

Inleiding

Dit IVP is de invulling van het wettelijk vereiste V&G plan voor arbeidsveiligheid, uitgebreid met de overige specifieke veiligheidsdomeinen voor Rijkswaterstaat. Als Opdrachtgever heeft Rijkswaterstaat de verantwoordelijkheid om tijdens de ontwerpfase dit IVP:

- Op te (laten) stellen en;
- Onderdeel te laten zijn van het contractdossier en;
- Beschikbaar te stellen op de bouwlocatie alvorens de uitvoeringswerkzaamheden van start gaan (= moment dat opdrachtnemers op de bouwlocatie komen")

Als er fysieke werkzaamheden op de bouwlocatie worden uitgevoerd, is de opdrachtnemer vervolgens verantwoordelijk voor het uitvoeren van dit IVP en het actualiseren ervan zodra de uitvoeringswerkzaamheden daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij risicovolle werkzaamheden of als via een ander contract een nieuwe partij op de bouwlocatie werkzaamheden gaat verrichten. In deze gevallen zal de Coördinator Uitvoeringsfase namens de opdrachtnemer, in overleg met de Coördinator Ontwerpfase namens de opdrachtgever, moeten zorgen voor de noodzakelijke afstemming en coördinatie.

Dit IVP is als volgt opgebouwd:

- Hoofdstuk 1: een beschrijving van de RWS veiligheidsambitie alsmede de project specifieke veiligheidsdoelstellingen.
- Hoofdstuk 2: een beschrijving van het tot stand te brengen bouwwerk, een overzicht van de betrokken ondernemingen op de bouwlocatie, de naam van de coördinator Ontwerpfase en van de coördinator Uitvoeringsfase;
- Hoofdstuk 3: de maatregelen die volgen uit de risico-inventarisatie en -evaluatie, bedoeld in bijlage B;
- Hoofdstuk 4: de afspraken met betrekking tot de uitvoering van de maatregelen, bedoeld in hoofdstuk 3;
- Hoofdstuk 5: de wijze waarop toezicht op de maatregelen wordt uitgeoefend;
- Hoofdstuk 6: de bouwkundige, technische en organisatorische keuzen die in verband met de veiligheid en gezondheid van de werknemers en zelfstandigen in de uitvoeringsfase worden gemaakt alsmede de onderzoeken en rapporten die de onderbouwing van deze keuzen ondersteunen;
- Hoofdstuk 7: de wijze waarop voorlichting en instructie aan de werknemers op de bouwplaats wordt gegeven.
- Bijlage B: een inventarisatie en evaluatie van de specifieke gevaren voor het betreffende bouwwerk (de objectrisico's) en specifieke gevaren die het gevolg zijn van de gelijktijdige en achtereenvolgende uitvoering van de bouwwerkzaamheden en in voorkomend geval van de wisselwerking met doorgaande exploitatiewerkzaamheden (de samenlooprisico's);

Dit IVP is een coördinatie document dat zal worden aangepast indien wijzigingen in de praktijk daar aanleiding toe geven. Zie hiervoor de tabel "versiebeheer" in de colofon. Voorbeeld: in het IVP voor een vijfjarig onderhoudscontract kan bij de voorbereiding nog niet worden voorzien welke partijen in het vijfde jaar ingeschakeld gaan worden. Zodra dat wel bekend is, zal het IVP hierop moeten worden aangepast.

Indien volledig ingevuld en correct gebruikt voldoet dit IVP aan de wettelijk vereisten voor een V&G-plan; hierdoor is een separaat V&G-plan niet nodig.

1 Uitgangspunten en randvoorwaarden

1.1 Beleidsverklaring DG

Met deze beleidsverklaring beloven we dat we ons uiterste best gaan doen om onze maatschappelijke taken zo veilig mogelijk uit te voeren over de volle breedte van ons werkgebied.

Het is onze plicht en onze ambitie om ons land te beschermen tegen hoog water. De gebruikers moeten onze wegen en vaarwegen, oppervlaktewateren en objecten veilig kunnen gebruiken. Ook het werken aan de veiligheid van de omwonenden van ons werkgebied is onze zorg. Bovendien zorgen we ervoor dat iedereen die bij Rijkswaterstaat of in onze opdracht werkt, zijn of haar werk veilig kan doen.

We streven naar een proactief veiligheidsniveau op de veiligheidscultuurladder. Dit betekent dat we binnen Rijkswaterstaat continu gericht zijn op het voorkomen van veiligheidsrisico's en incidenten en dat blijven doen.

Dat doen we door actief en effectief samen te werken aan veiligheid en goed af te stemmen. Zowel binnen Rijkswaterstaat als met onze maatschappelijke partners en met behoud van ieders verantwoordelijkheid. Rijkswaterstaat heeft daarin een voorbeeldfunctie en neemt een voortrekkersrol.

Wij werken daaraan volgens een veiligheidsmanagementsysteem dat erop is gericht de veiligheidssituatie van onze objecten en infrastructuur continu te verbeteren. Over de voortgang en de resultaten daarvan leggen we verantwoording af.

Als het gaat om de arbeidsveiligheid streven we naar nul doden en nul ernstig gewonden. Als anderen werken op onze terreinen, zorgen we ervoor dat ook zij voldoen aan de veiligheidseisen en –normen die we aan onze eigen medewerkers stellen.

Wij kennen de belangrijkste veiligheidsrisico's op onze netwerken. We werken continu samen aan het beter beheersen ervan en ontwikkelen het leiderschap, de kennis en het vakmanschap dat daarvoor nodig is.

Bovendien investeren we in een open cultuur die erop gericht is samen continu te verbeteren, te leren en elkaar scherp te houden. Een cultuur waarin we open het gesprek aangaan over risico's, dilemma's, fouten en onveilig gedrag.

Als het nodig is, spelen we veerkrachtig, daadkrachtig en professioneel in op gevaarlijke situaties en incidenten. We communiceren hier eerlijk, open, tijdig en correct over en werken aan goede voorlichting over de veiligheid op en rond onze netwerken.

Tenslotte analyseren we incidenten om daarvan te leren. Opdat we maatregelen kunnen nemen om die incidenten in het vervolg te voorkomen. Daarmee krijgen we een steeds scherper oog voor nieuwe ontwikkelingen die de veiligheid in ons werkgebied bedreigen.

Januari 2021

Michèle Blom
Directeur-generaal Rijkswaterstaat

1.2 Ambitie en doelen

Rijkswaterstaat heeft zich gecommitteerd aan een proactieve en integrale aanpak van veiligheidszorg voor:

- Medewerkers en andere betrokkenen;
- Gebruikers van de wegen en de vaarwegen;
- Omwonenden.

Met als streven: nul doden en nul ernstig gewonden.

Deze algemene ambitie is door de opdrachtgever en het projectteam voor dit specifieke project vertaald in de volgende project specifieke doelen:

1.3 Gedragsregels voor projectmedewerkers

Voor dit project gelden de volgende gedragsregels:

1. Ik heb een voorbeeldfunctie.
2. Ik neem veiligheid altijd mee in mijn werk.
3. Ik zorg voor een veilige werkomgeving.
4. Ik stop elke klus die niet veilig voelt.
5. Ik meld (bijna)ongevallen altijd via 0800-8002 en bespreek deze.
6. Ik zorg voor de juiste persoonlijke bescherming (PBM's).

1.4 Relevante veiligheidsdomeinen

Voor dit project zijn de volgende aangekruiste veiligheidsdomeinen relevant:

☒ Arbeidsveiligheid (altijd relevant)	☐ Elektrische veiligheid
☐ Verkeersveiligheid	☐ Tunnelveiligheid
☐ Nautische veiligheid	☐ Constructieve veiligheid
☐ Veiligheid tegen overstroom	☐ Sociale veiligheid
☐ Externe veiligheid	☐ Brandveiligheid
☐ Machineveiligheid	☐ Integrale beveiliging

De definities van bovengenoemde veiligheidsdomeinen kun je terugvinden in Bijlage A.

2 Het project

2.1 Reikwijdte en grenzen project

2.1.1 Omschrijving van het project/bouwwerk

De Waddenzeedijk op Vlieland is afgekeurd in de toetsing op veiligheid Friese Waddeneilanden Dijkring. Er is gebleken dat de steenbekleding niet voldoet en versterking behoeft. Uit de herbeoordeling is daarnaast gebleken dat naast een opgave voor de verbetering van de steenbekleding op basis van de nieuwe normering en nieuwe randvoorwaarden tevens een opgave bestaat voor de verbetering van de grasbekleding en een hoogteopgave. Op basis van bovenstaande ontwikkelingen bereidt Rijkswaterstaat Noord-Nederland als beheerder van deze dijk een integrale versterking van de Waddenzeedijk voor. Het uiteindelijk doel is om de afgekeurde dijktrajecten weer te laten voldoen aan de veiligheidsnorm.

De duiker in de dijk, die dient voor de afwatering van het dorp Vlieland Oost - is door de zeewaartse uitbreiding van de dijk niet meer te gebruiken. Ook binnendijs zijn de wijzigingen zodanig dat het kunstwerk fors zou moeten worden aangepast. Geconcludeerd is dat het volledig vervanging inclusief een uitbreiding van de capaciteit (klimaatbestendigheid) de beste oplossing is. Tijdens de realisatie moeten ook maatregelen genomen worden om de afwatering mogelijk te blijven maken.

2.1.2 Locatie van het bouwwerk (fysieke grenzen)

2.2 Betrokken partijen

Deze paragraaf bevat een overzicht van alle betrokken partijen, die belang hebben bij dit IVP.

2.2.1 Opdrachtgever

Organisatie	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat Directoraat Generaal Rijkswaterstaat
Naam	J. Nieuwenhuis
Bezoekadres	Zuidersingel 3
Postcode en Plaats	8911 AV Leeuwarden
Telefoonnummer	+31627061546
Emailadres	Jorrit.nieuwenhuis@rws.nl

2.2.2 Opdrachtnemer(s)

Organisatie	<i>Nog niet bekend. Wordt na opdrachtverstrekking ingevuld.</i>
Naam	<i>Naam</i>
Bezoekadres	<i>Adres</i>
Postcode en Plaats	<i>Postcode, Plaats</i>
Telefoonnummer	<i>Telefoonnummer</i>
Emailadres	<i>Emailadres</i>

2.2.3 Overige partijen

Nog Niet bekend. Wordt na opdrachtverstrekking nader ingevuld.

2.3 Coördinator Ontwerpfase, V&G-coördinator en Coördinator Uitvoeringsfase

2.3.1 Coördinator Ontwerpfase, namens de opdrachtgever

N.B. De wettelijke Ontwerpfase loopt totdat de schop de grond in gaat en eindigt dus niet na Contractgunning. In voorkomende gevallen kunnen Ontwerpfase en Uitvoeringsfase parallel lopen.

Coördinator Ontwerpfase

Organisatie	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat PPO Noord-Nederland B-Wegen
Naam	K. Kamstra
Bezoekadres	Zuidersingel 3
Postcode en Plaats	8911 AV Leeuwarden
Telefoonnummer	+31653420969
Emailadres	Kanter.kamstra@rws.nl

2.3.2 V&G-Coördinator Opdrachtgever

V&G-Coördinator Opdrachtgever

Organisatie	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat Directoraat Generaal Rijkswaterstaat
Naam	A. Heidstra
Bezoekadres	Zuidersingel 3
Postcode en Plaats	8911 AV Leeuwarden
Telefoonnummer	+31653891506
Emailadres	andries.heidstra@rws.nl

2.3.3 Coördinator Ontwerpfase namens de Opdrachtnemer.

N.B. Ingeval de Opdrachtnemer werkzaamheden uitvoert behorende tot de ontwerpfase wordt er door de Opdrachtnemer een Coördinator Ontwerpfase aangesteld.

Coördinator Ontwerpfase (Opdrachtnemer)

Organisatie	Nog niet bekend. Wordt na opdrachtverstrekking ingevuld.
Naam	
Bezoekadres	
Postcode en Plaats	
Telefoonnummer	
Emailadres	

2.3.4 Coördinator Uitvoeringsfase, namens de Opdrachtnemer

N.B. de wettelijke Uitvoeringsfase begint als “de schop in de grond gaat”.

Coördinator Uitvoeringsfase

Organisatie	Nog niet bekend. Wordt na opdrachtverstrekking ingevuld
Naam	Naam
Bezoekadres	Adres
Postcode en Plaats	Postcode, Plaats
Telefoonnummer	Telefoonnummer
Emailadres	Emailadres

Taken coördinator voor de uitvoeringsfase volgens artikel 2.31 van het Arbobesluit:

De coördinator voor de uitvoeringsfase heeft tot taak om namens de uitvoerende partij:

- a. *te bewerkstelligen dat de maatregelen die werkgevers en zelfstandigen nemen op de bouwplaats ter bescherming van de veiligheid en gezondheid van werknemers en zelfstandigen op doeltreffende wijze worden toegepast;*
- b. *met het oog op de bescherming van de werknemers en zelfstandigen zeker te stellen dat gelijktijdig of achtereenvolgend aanwezige werkgevers en zelfstandigen op de bouwplaats de werkzaamheden goed op elkaar afstemmen;*
- c. *de voorlichting van werknemers op de bouwplaats te bewerkstelligen;*

- d. *de nodige maatregelen te nemen opdat alleen bevoegde personen de bouwplaats kunnen betreden;*
- e. *ervoor te zorgen dat het veiligheids- en gezondheidsplan, bedoeld in artikel 2.28, en het dossier, bedoeld in artikel 2.30, onder c, worden aangepast indien de voortgang van het bouwwerk of de onderdelen daarvan daartoe aanleiding geven;*
- f. *doeltreffende maatregelen te nemen indien werkgevers of zelfstandigen naar zijn oordeel niet of in onvoldoende mate of op onjuiste wijze uitvoering geven aan een samenhangende toepassing van hun verplichtingen als bedoeld onder a en b.*

Zie ook de wettelijke verplichtingen vanuit Arbeidsomstandighedenbesluit Afdeling 5 waaronder art.2.30, 2.31, 2.32 en alle andere relevante artikelen.

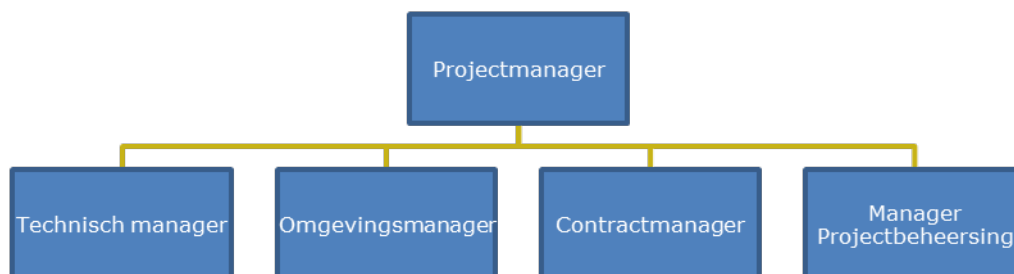
2.3.5 Verdeling van overige taken en verantwoordelijkheden

Veiligheid is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van Opdrachtgever en Opdrachtnemer. Zowel de Opdrachtgever als de Opdrachtnemer heeft taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden wat betreft het aspect veiligheid in het Project.

Taken en verantwoordelijkheden opdrachtgever

Vanuit de Arbowetgeving heeft de Opdrachtgever een verantwoordelijkheid voor veiligheid en gezondheid vanaf de Planfase tot en met de gebruiks- of sloopfase. Deze verantwoordelijkheid is vastgelegd in het Arbobesluit Afdeling 5, bouwproces.

Het projectteam B wegen Noord Nederland is georganiseerd conform het IPM (Integraal Projectmanagement) -model. Het volgende organogram geeft de IPM-rollen weer.

De taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden m.b.t integrale veiligheid per IPM rolhouder zijn in het algemeen als volgt (Zie ook Bijlage C voor nadere uitwerking):

- Projectmanager (PM)
 - o Is eindverantwoordelijk voor veiligheid binnen de projectscope.
- Technisch Manager (TM)
 - o Is operationeel verantwoordelijk voor borging van integrale veiligheid.
- Coördinator ontwerpfase coördineert:
 - o Dat (ontwerp/uitvoering)keuzes ook een veiligheidscomponent hebben;

- o Dat deze afwegingen expliciet worden gemaakt, worden vastgelegd en terug vindbaar zijn via het IVD (vervult de functie van V&G dossier, voor Arbeidsveiligheid).
- Manager Projectbeheersing (MPB)
 - o Beoordeelt het veiligheidsmanagement binnen zijn project op werking, prestaties en resultaten, vanuit het perspectief van Managementinformatie, en dus ten dienste van de verantwoordelijkheid van de rolhouders dienaangaande.
- Omgevingsmanager (OM)
 - o Inventariseert klanteisen betreffende veiligheid;
 - o Overlegt met de veiligheidsregio;
 - o Minimaliseert veiligheidsrisico's voor de omgeving, bijvoorbeeld Externe Veiligheid (verkeer, omwonenden);
 - o Communiqueert en stemt af met omgeving.
- Contractmanager (CM)
 - o Ziet toe op handhaving van de contracteisen i.h.b. eisen m.b.t. veiligheid;
 - o Ziet toe op uitvoering van het V&G-beleid door opdrachtnemer en dat deze in lijn is met wet- en regelgeving;
 - o Ziet toe op het melden en afhandelen van incidenten door opdrachtnemer;
 - o Bespreekt veiligheid periodiek met opdrachtnemer (knelpunten, opgetreden incidenten, auditresultaten).
- Coördinator Ontwerpfase
 - o Te bewerkstelligen dat artikel 2.26 van het ARBO-besluit wordt uitgevoerd: *De opdrachtgever is verplicht in de ontwerpfase zich ervan te vergewissen dat de betrokken werkgevers en zelfstandigen in staat zijn de verplichtingen voor de arbeidsomstandigheden die gelden in de uitvoeringsfase na te komen, in het bijzonder de verplichtingen, bedoeld in de artikelen 3, 5, eerste en derde lid, en 8 van de wet en hoofdstuk 4, afdeling 5;*
 - o Het te laten opstellen van het IVD en IVP van het project.

2.4 Planning van de werkzaamheden

Beoogde datum aanvang werkzaamheden op *Nog niet bekend*.

bouwlocatie/in areaal

Beoogde datum einde werkzaamheden

Datum

Beoogde uitvoeringsduur

Uitvoeringsduur (optioneel)

Beoogde meerjarige onderhoudsperiode

Uitvoeringsduur (optioneel)

3 Maatregelen

In dit hoofdstuk is weergegeven welke maatregelen volgen uit de geïdentificeerde veiligheids- en gezondheidsrisico's (V&G risico's) - uit bijlage B - om de veiligheid integraal te borgen. Het IVP – en met name dit hoofdstuk – wordt geactualiseerd zodra de werkzaamheden daartoe aanleiding geven. Deze verantwoordelijkheid berust bij de uitvoerende partij / de ON.

3.1 Algemeen

De bouwplaats is te beschouwen als een eenmalige en unieke organisatie voor de productie van een bouwwerk. Het IVP (ontwerpfase) en V&G plan (uitvoeringsfase) moet gezien worden als een risico-inventarisatie en -evaluatie voor de bouwplaats specifieke risico's.

Er worden risico's van het specifieke bouwwerk, de specifieke locatie en werkplek alsmede de specifieke processen geïnventariseerd, maatregelen worden ontwikkeld en uitgevoerd, toezicht worden gehouden op die maatregelen en aan de werknemers op de bouwplaats moet adequate voorlichting en instructie worden gegeven. Terwijl de RI&E (conform Arbowet artikel 5) gericht is op de gevaren en risico's die horen bij het werk van de individuele werkgevers, gaat het bij het IVP en het V&G plan (conform Arbobesluit artikel 2.28) om gevaren die de gebruikelijke risico's overstijgen.

De Ontwerp RI&E (bijlage B) heeft betrekking op de specifieke gevaren voor het betreffende bouwwerk waaronder de eventuele aanwezigheid van asbest of asbesthoudende producten, verontreinigde grond, verontreinigd water of grondwater of verontreinigde waterbodems, en specifieke gevaren die het gevolg zijn van de gelijktijdige en achtereenvolgende uitvoering van de bouwwerkzaamheden en in voorkomend geval van de wisselwerking met doorgaande exploitatiewerkzaamheden waaronder de omgeving. Het betreft de risico's die niet in het ontwerp zijn weggenomen door het maken BTO keuzes (bron).

De 'specifieke' objectgebonden V&G risico's zijn uitgewerkt in de documentatie van het IVD.

In de navolgende paragrafen zijn de in de Ontwerp RI&E (bijlage B) uitgewerkte maatregelen nader toegelicht. Bij de maatregelen wordt verwezen naar de wijze waarop de maatregel is geborgd en wie hiervoor verantwoordelijk is. Maatregelen uit wettelijke eisen worden niet nader toegelicht.

Voor de definities van de veiligheidsdomeinen zie bijlage A 'Definities'.

3.2 Ontwerprisico

In de Ontwerp RI&E zijn de aanwezige specifieke gevaren geëvalueerd op basis van de waarschijnlijkheid dat een gevaarlijke gebeurtenis of blootstelling zich voordoet in combinatie met de ernst van het letsel of ziekte die daardoor kan worden

veroorzaakt. Hierbij wordt de Fine & Kinney methodiek toegepast. Hierdoor worden de risico's beoordeeld als:

- Licht risico
- Mogelijk risico
- Substantieel risico
- Hoog risico
- Zeer hoog risico

In de onderstaande samenvatting uit de Ontwerp RI&E worden het substantieel risico, hoog risico en een zeer hoog risico beschreven als toprisico.

3.3 Arbeidsveiligheid

Arbeidsveiligheid heeft betrekking op de veiligheid van werknemers (ON, onder- en neven-opdrachtnemers en RWS) en derden in relatie tot de werkzaamheden door de ON. Tevens heeft arbeidsveiligheid betrekking op toereikende hulpverlening na een arbeidsongeval.

Uit de Ontwerp RI&E uit de ontwerpfase (bijlage B bij dit IVP) worden de volgende Top risico's beschreven:

- Aanrijdgevaar van werknemers op de bouwplaats als gevolg van het gelijktijdig uitvoeren van werkzaamheden op de bouwplaats.

Het betreft werkzaamheden waarbij werknemers op het bouwterrein geraakt kunnen worden door beweging van voertuigen of mobiele arbeidsmiddelen of door een aanrijding tussen de mobiele arbeidsmiddelen onderling waaronder vrachtwagens, dumpers, kranen en bulldozers. Op het land worden circa 8000 transportbewegingen verwacht. Het betreft een hoog risico waardoor maatregelen in de uitvoeringsfase vereist zijn. Het risico wordt mede bepaald door de afstand van het depot tot de bouwplaats. Door Staatsbosbeheer is een plaats aangewezen waar op het land een depot mag worden ingericht. Daarnaast is het mogelijk om het depot in te richten op het wad waardoor er een kortere afstand kan ontstaan ten opzichte van de bouwplaats. Hierdoor kan de kans op een aanrijding verkleind worden. Van opdrachtnemer wordt verwacht een keuze te maken te maken hierin.

Van de opdrachtnemer wordt verwacht dat de Opdrachtnemer in het V&G plan in de uitvoeringsfase aandacht wordt besteed aan maatregelen ter bescherming van werknemers zoals in het bijzonder wordt bedoeld in het Arbobesluit Artikel 2.35. Dit gericht op de toegangs- en verbindingswegen op de bouwplaats, het interne transport van de verschillende materialen en de afbakening van de zones voor tussenopslag van de materialen.

- Aanrijdgevaar van derden waaronder aanwezige toeristen op het eiland.

Doordat er een (BTO) keuze is gemaakt om de werkzaamheden buiten het storm seizoen uit te voeren ten behoeve van de veiligheid van de werknemers tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden, nemen de risico's door een wisselwerking met de doorgaande activiteiten op het eiland toe. Dit doordat de bouwplaats direct gelegen is naast een voor bewoners en toeristen toegankelijk gebied. Het risico wordt mede bepaald door de keuze van de plaats van het depot. Indien door de opdrachtnemer gekozen wordt voor het door Staatsbosbeheer beschikking gesteld en aangewezen gebied neemt het risico toe. Dit doordat langs de transport route een openbaar pad

gelegen is die voornamelijk gebruikt wordt door fietsers en voetgangers buiten de bouwplaats. Door de aanwezigheid van zware mobiele arbeidsmiddelen zoals vrachtwagens, dumpers, kranen en bulldozers in de nabijheid van het openbaar pad en het aantal transportbeweging is het risico op aanrijdgevaar als hoog beoordeeld.

Als beheersmaatregel wordt van de opdrachtnemer verwacht dat deze zodanige maatregelen neemt, zodat er een effectieve en permanente scheiding aanwezig is tussen het bouwverkeer en bouwplaats en de openbare gebieden voor weggebruikers. De opdrachtnemer neemt deze maatregelen op in het V&G plan uitvoeringsfase en draagt zorg voor adequaat toezicht hierop.

3.4 Hulpverlening

Hoewel Hulpverlening geen veiligheidsthema is, dient men met het volgende rekening te houden:

De openbare hulpverleningsdiensten (OHD) in Nederland bestaat uit de brandweer, de politie en de GHOR (Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen). De OHD kennen elk hun eigen organisatie en wettelijke taken en werken samen bij hulpverlening en rampenbestrijding.

In alle fasen van het Werk dienen hulpverleningsdiensten ter plaatse kunnen komen. Bij 'normaal' gebruik van het areaal zijn er geen voorziene belemmeringen voor toegang. Afhankelijk van het Werk kan deze situatie veranderen. De Opdrachtnemer zal hier te allen tijde rekening mee moeten houden bij de uitvoering van zijn werkzaamheden.

Van Opdrachtgever en Opdrachtnemer wordt verwacht dat ze de verplichtingen van de hulpverlening maximaal respecteren en faciliteren. Voor de Opdrachtnemer betekent dat:

- Het verlenen van doorgang aan de hulpverleningsdiensten:
- Het vrijhouden van doorgangen voor hulpverlening gedurende de werkzaamheden;
- Het tijdig bespreken van toegangsroutes voor de hulpverlening.

4 Afspraken

4.1 Afstemming integrale veiligheid en coördinatie

Op basis van het resultaat van de contractvoorbereidingsfase zal de ON de realisatie van de bouwwerken, zoals bedoeld in het Arbobesluit, voortzetten in de realisatiefase (ontwerp, bouw en onderhoud). De ON zal hiervoor een coördinator aanstellen. In een overdrachtsbespreking zullen formeel de veiligheidsdocumenten worden overgedragen en de integrale veiligheidsrisico's en beheersmaatregelen worden besproken. Het gaat in ieder geval om de volgende documenten:

- Ontwerp RI&E uit de contractvoorbereidingsfase;
- Integraal Veiligheidsplan (dit plan) gebaseerd op de contractvoorbereidingsfase;
- Integraal Veiligheidsdossier;
- Overige relevante documenten.

De rollen en taken van de ON op het gebied van projectmanagement, omgevingsmanagement, technisch management, projectbeheersing en contractmanagement/ondersteuning zijn beschreven in de vraagspecificatie proces. De rollen en taken die direct te maken hebben met integrale veiligheid, worden hier ook in benoemd. Het betreft onder meer het opstellen van een V&G Plan Uitvoering en het uitwerken en bijhouden van een Integraal Veiligheidsdossier. Voor het opstellen van het V&G plan Uitvoering kan ook het IVP met bijbehorende Ontwerp RI&E worden gebruikt.

De ON dient zijn beleid op het gebied van integrale veiligheid conform de eisen van de vraagspecificatie proces na te komen.

Niet beschreven in de vraagspecificatie maar wel uit te voeren, het organiseren en faciliteren van gezamenlijke Safety Walks. De frequentie is op zijn minst 1x per jaar per object.

De ON dient zich te conformeren aan de veiligheidshuisregels van Rijkswaterstaat.

4.2 Actualisatie IVP en RI&E

Dit IVP is opgesteld tijdens de contractvoorbereidingsfase. Het wordt geactualiseerd aan het begin van elke volgende projectfase en/of na elke actualisering van de RI&E. De RI&E dient geactualiseerd te worden indien de voortgang van het bouwwerk of onderdelen daarvan daartoe aanleiding geven.

4.3 Warme overdracht¹

Bij gunning

Na afloop van de contractvoorbereidingsfase zal de OG het werk uitbesteden aan een marktpartij (ON). Tijdens de overdrachtsbespreking zal de coördinator ontwerpfasen voor de contractvoorbereidingsfase (RWS) in een warme overdracht o.a. de volgende documenten overdragen aan de coördinator uitvoeringsfase van de opdrachtnemer:

- Ontwerp RI&E tot en met de contractvoorbereidingsfase;
- Relevante informatie uit de beschikbare Integrale Veiligheidsdossiers.

¹ Met warme overdracht kan ook een digitale warme overdracht worden bedoeld waarbij aanwezigen communiceren middels beschikbare apps als Teams, Skype, Zoom etc. in plaats van een fysieke bijeenkomst te organiseren. Noodzaak en aanleiding hiertoe kan voortkomen uit het uitbreken van een pandemie als bijvoorbeeld Covid-19. RWS en ON conformeren zich aan de richtlijnen van het RIVM.

In het overleg wordt o.a. dit IVP en het IVD (incl. object-RI&E 's) besproken. Tijdens het overleg worden verwachtingen ten aanzien van veiligheid gedeeld en worden afspraken gemaakt over directe communicatielijnen in geval van incidenten.

In het overleg worden ook belangrijke telefoonnummers en contactpersonen gedeeld.

Na afloop contract

Bij het aflopen van het contract zullen alle relevante (veiligheids-)stukken als o.a. de bijgewerkte (actuele) IVD's weer over worden gedragen aan RWS.

5 Wijze van toezicht

Rijkswaterstaat heeft als opdrachtgever de verplichting om toe te zien of de contractverplichtingen en veiligheidseisen voortvloeiende uit de Arbowetgeving worden nageleefd in de uitvoeringsfase. Op welke wijze en in welke hoedanigheid zal nader afgestemd moeten worden. Rijkswaterstaat kan er bijvoorbeeld voor kiezen om safety walks of veiligheidsrondes in te plannen. Zie Safety Walk en Veiligheidsronde op de Intrasite van Rijkswaterstaat, afdeling Veiligheid.

De opdrachtnemer heeft na gunning de verplichting om de door Rijkswaterstaat opgelegde veiligheid maatregelen na te leven én aan te geven op welke wijze de naleving wordt geborgd. De wijze waarop de opdrachtnemer de veiligheidsmaatregelen gaat naleven wordt beschreven in het veiligheids- en gezondheidsplan uitvoeringsfase.

In dit hoofdstuk is uitgewerkt hoe inhoud wordt gegeven aan het toezicht op de maatregelen zoals bedoeld in hoofdstuk 3.

5.1 Toezicht door de opdrachtgever

De OG is ervoor verantwoordelijk dat het object veilig is en blijft en dat er handhaving / toezicht is op naleving van de veiligheidsregels van het object.

Hieraan geeft de OG (risico gestuurd) invulling met:

- de PSU en de PFU met daarin aandacht voor de veiligheidsaanpak van de ON;
- deelname aan startwerk- en veiligheids-/bouwoverleggen van ON;
- minimaal 1 x per jaar een safety walk met de directie/ topmanagement (OG/ON);
- ongeplande en geplande veiligheidsrondes met periodieke deelname van IPM-rolhouders;
- systeemgerichte contractbeheersing:
- waarnemingsrondes (brede scope, waarvan veiligheid onderdeel is);
- systeem- en procestoetsen op integrale veiligheid;
- producttoetsen in het kader van acceptatie;
- producttoetsen o.b.v. risicovolle werkzaamheden;
- beoordeling van de voortgangsrapportage van de ON en overleg hierover;
- beoordeling van door de ON gemelde incidenten, ongevallen, security incidenten, ongevalsonderzoek rapportages en afstemming hierover en het doormelden van de incidenten in de landelijke database van het MIR;
- periodieke trendanalyse van eigen observaties en meldingen en rapportages van de ON.

5.2 Toezicht door de opdrachtnemer

De ON is verantwoordelijk voor het veilig en met zo min mogelijk hinder voor het (vaar)wegverkeer verlopen van de werkzaamheden en het houden van toezicht hierop.

In dit kader is de ON verantwoordelijk voor de coördinatie van de interactie met onderaannemers, overige neven-opdrachtnemers, derden, voorgeschreven zelfstandige hulppersonen, doorgaande exploitatiewerkzaamheden en de omgeving. Hiertoe houdt de ON toezicht op m.n.:

- dat de (samenwerkende) partijen de V&G beschermingsmaatregelen doeltreffend toepassen;
- dat de (samenwerkende) partijen de werkzaamheden goed op elkaar afstemmen;
- de effectiviteit van de maatregelen, ter voorkoming van het betreden van de werklocatie(s) door onbevoegden.
- Hoe de ON invulling geeft aan deze wettelijke en contractuele verplichtingen wordt door hem geborgd in m.n. zijn veiligheidsbeheerssysteem , het IVP / V&G plan en de (V&G) werkplannen.
- Aangezien de Opdrachtnemer zijn deel van de verantwoording op het gebied van veiligheid niet geheel aan zijn Onder-opdrachtnemer kan overdragen, dient er een goede afstemming te zijn tussen de coördinator Ontwerp van de Opdrachtgever en de coördinator Uitvoering van de Opdrachtnemer.
- Om te kunnen voldoen aan de ketenaansprakelijkheid dient de Opdrachtnemer kennis te nemen van de wettelijke V&G-documenten van zijn Onder-opdrachtnemer(s) zoals het V&G-plan met bijbehorende RI&E en deze te accorderen.
- Voor de coördinatie van werk en werkzaamheden door neven-opdrachtnemers, derden en voorgeschreven zelfstandige hulppersonen stelt de ON een plan op waarmee in deze invulling gegeven wordt aan coördinatie van:
 - o toegang verschaffen en begeleiding in het Areaal;
 - o veiligheid en gezondheid;
 - o hinder en verkeersmaatregelen;
 - o communicatie met de wegbeheerder;
 - o aanvraag en afgifte (werk)vergunningen, ontheffingen, beschikkingen en/of toestemmingen;
 - o coördinatieplanning;
- De Opdrachtnemer dient de Werkzaamheden met betrekking tot verkeersmanagement te verrichten, zodanig dat veiligheid en minimale verkeershinder zijn gewaarborgd.
- Hiervoor stelt de ON een Verkeersmaatregelenplan en Incidentmanagement-plan op.

6 Verantwoording van BTO-keuzen

Algemeen

BTO-keuzen zijn bouwkundige, technische en organisatorische keuzen die in alle fasen van een project gemaakt worden waarbij de uitwerking van deze keuzen gevolgen hebben op de arbeidsveiligheid. Het doel van een BTO-keuze is om tot een goede onderbouwing te komen, waarbij sprake is van het meest gunstigste scenario, risico's geëlimineerd of gereduceerd zijn en er sprake is van een aanvaardbare en beheersbare situatie. Het opstellen van de BTO keuzen is uitgevoerd m.b.v. de Handreiking Bouwkundige, Technische en Organisatorische keuzen (BTO-keuzen) en bijbehorende template.

BTO keuze: Fysieke belasting

Vanuit het uitgangspunt om zo veel mogelijk materiaal te hergebruiken in het kader van duurzaamheid, de keuze voor ecologische vriendelijke bekleding en het beperken van transportbewegingen, is gekozen de bestaande bassaltblokken te hergebruiken. Door de vorm worden deze mogelijk met een kraan dan wel handmatig gezet. Dit kan fysieke belasting veroorzaken bij de uitvoerende werknemers van de opdrachtnemer.

Vanuit de Arbocatalogus Waterbouw zijn mogelijkheden omschreven om fysieke belasting bij het zetten van bassaltblokken zo veel als mogelijk te voorkomen. Hierbij gaat men ervanuit dat de grotere gradatie natuursteen mechanisch gezet kan worden met een hydraulische tang. Wel is hierbij van belang dat het talud niet steiler is dan 1:2,5 en dat men voldoende ruimte heeft voor het gebruik van een kraan.

Doordat de bestaande bassaltblokken opnieuw worden ingezet is het onvermijdelijk dat de natuursteen (deels) handmatig wordt gezet. De opdrachtgever zal in haar eisen verwoorden dat het aanbrengen van natuursteen zoals de bassaltblokken uitgevoerd dient te worden volgens de Arbocatalogus Waterbouw en de hierbij behorend handboek en richt richtlijn m.b.t. handmatig steenzetten.

BTO keuze: Omgeving.

Met het oog op het beperken van hinder voor het eiland is het de bedoeling dat de dijkverzwaring (exclusief voorbereiding en mobilisatie) binnen 1 open seizoen worden gerealiseerd. De werkzaamheden hebben een geschatte doorlooptijd van ongeveer een jaar. Het zwaartepunt van de werkzaamheden aan de dijk zelf zal gedurende de zomer liggen. De waterveiligheid moet te allen tijde geborgd zijn, daarom kan er in principe alleen buiten het stormseizoen gewerkt worden. In het stormseizoen kan er wel materiaal aan en afgevoerd worden en kunnen afrondende werkzaamheden plaatsvinden. Hierbij wordt opgemerkt dat de uitvoering van de dijkversterking binnen een jaar (ofwel binnen 1 open seizoen) krap is. Het risico dat deze planning niet gehaald wordt is aanwezig en er bestaat een kans dat toch 2 seizoenen (al dan niet gedeeltelijk) nodig zijn voor de uitvoering. Dit zou leiden tot een aanzienlijke toename van kosten en van hinder. De in aanbouw zijnde dijk moet onder andere tijdelijk dichtgelegd worden in verband met het stormseizoen.

In de aanbestedingsprocedure is er een marktconsultatie met 4 verschillende marktpartijen gehouden. Hierin is de vraag gesteld of de dijkversterking binnen 1 open seizoen kan worden gerealiseerd. Dit is exclusief voorbereiding/ mobilisatie etc. Vanuit de markt is aangegeven dat dit haalbaar is, echter ziet men wel risico's in tijdverlies (door stormen, broedseizoenen) in combinatie met de beperkte depotruimte.

In de marktconsultatie is tevens de vraag gesteld of naar mening van de marktpartijen het werk in het stormseizoen veilig uitgevoerd kan worden. De markt heeft hierbij aangegeven dat het uitvoeren van de werkzaamheden in het stormseizoen veilig uitgevoerd kan worden afhankelijk van het juiste ontwerp, voorbereiding en procesafspraken. Wel geeft de markt aan dat het werken buiten het stormseizoen de voorkeur heeft.

Randvoorwaarde voor de uitvoering is dat de dijkstabiliteit niet in gevaar mag komen. Werkzaamheden aan de waterkerende delen van de dijk worden daarom in principe buiten het stormseizoen uitgevoerd.

Er bestaat een restrisico op het uitlopen van werkzaamheden naar het stormseizoen. Bij onvoorziene gebeurtenissen kan het stormseizoen als buffer worden gebruikt. Hiervoor is het nodig om met opdrachtnemer vooraf afspraken te maken. Op basis van deze afspraken zal de opdrachtgever PPO in overleg met de beheerder voorwaarden opstellen voor de opdrachtnemer welke werkzaamheden wel en niet in het stormseizoen uitgevoerd mogen worden.

BTO keuze: Samenloop risico's

Het overgrote deel van de versterking betreft grondverzet en het aanbrengen van de bekledingen. Om de dijkversterking mogelijk te maken zal er materiaal met schepen naar het eiland aangevoerd gaan worden. Vanwege de beperkte werkruimte en lange transportafstanden is een depot nodig om efficiënt te kunnen werken. In een depot worden materialen tijdelijk opgeslagen voordat ze worden verwerkt. Werken met depots verkleint het risico op vertraging. Geschat wordt dat er een depot met een oppervlakte van ongeveer 2 hectare om de benodigde hoeveelheden grotendeels te kunnen aanvoeren zonder het direct te verwerken. Uitgangspunt is dat de depots langer dan een half jaar in gebruik zijn en meer dan 10.000 m³ materiaal bevatten.

Om het materiaal aan land te brengen is een losvoorziening nodig. Hiervoor kan een tijdelijke voorziening gerealiseerd worden of kan gebruik gemaakt worden van de aanwezige infrastructuur, via de veerdam of het haventerrein.

De varianten met depots oostelijk van de veerdam veroorzaken een samenlooprisico met de aanwezige bewoners, bedrijven en toeristen. Alle materialen moeten dan via het veerterrein naar de dijk aangevoerd worden. Tijdens het hoogseizoen is dit gebied druk in gebruik zal het lastig zijn om de veiligheid te borgen.

Op basis van dit risico is gekozen voor de aanleg van een tijdelijke dam in combinatie met een depot op het wad voor of op de kwelder westelijk van de dijk. De keuze van de plaats en positie van de losvoorziening is mede afhankelijk van de keuze van de plaats van het depot en wordt door de opdrachtgever afgestemd met Staatsbosbeheer. De keuze om het depot te plaatsen op het wad of op de aangewezen plek op de kwelder wordt vrijgelaten aan de opdrachtnemer.

Naar aanleiding van de gemaakte keuze kunnen er opnieuw risico's ontstaan:

- Er is door Staatsbosbeheer een gebied aangewezen voor het plaatsen van een depot. Deze plaats heeft een oppervlakte van 1,27 ha in plaats van de verwachte 2 ha. Daarnaast is de afstand van aangewezen plek voor het depot naar de dijk ca. 0,5 km. Hierdoor ontstaan er transportbeweging in de buurt van het aangrenzende pad. Tevens is een klein gedeelte (0,11 ha) aangewezen grenzend aan het pad. Bij gebruik van dit gedeelte kunnen opnieuw samenlooprisico's ontstaan.
- Bij gebruik van het Wad als depot, zal het wad moeten worden opgehoogd en verdicht. Er kunnen bijzondere uitvoeringsrisico's ontstaan tijdens deze voorbereidende werkzaamheden voor het gereedmaken van het depot door werkzaamheden in de nabijheid van water en de invloed van eb en vloed hierop.

BTO keuze: Blootstelling gevaarlijke stoffen

Uit de inventarisatie en het aanvullende onderzoek milieukundige bodemkwaliteit zijn aandachtsgebieden geïdentificeerd waar een gering risico voor verontreiniging is:

- Er is puin onder de zetsteen (de vlijlaag) aangebracht. Puin is verdacht voor de aanwezigheid van asbesthoudende materialen. Op basis van het onderzoek is het risico dat de grenswaarde en de hergebruikswaarde wordt overschreden zeer klein. Echter blijft de formele asbestverdachtheid aanwezig.
- De fundering van de weg op het binnentalud bevat mogelijk fosforslakken. Fosforslakken zijn mogelijk licht radioactief

Op basis van het uitgevoerde onderzoek is de keuze gemaakt grondmateriaal te hergebruiken. Op basis van de bestaande onderzoeken is er geen reden om van dit uitgangspunt af te wijken. Wel zal er aanvullend onderzoek plaats moeten vinden om vast te stellen of werknemers blootgesteld worden aan asbest buiten de grenswaarde. Om inzicht te krijgen in de opbouw wordt voorgesteld om een proefsleuf te graven. Opdrachtnemer kan bij het aantreffen van fosforslakken nader onderzoek uitvoeren en hierop beheersmaatregelen toepassen om blootstelling aan lichte radioactief materiaal voldoende te beheersen.

7 Opleiding en instructie

Alle projectmedewerkers van Rijkswaterstaat hebben de e-learning Integrale Veiligheid gevolgd op het Leerportaal van I&W.

Alle projectmedewerkers van Rijkswaterstaat die regelmatig op de bouwplaats komen zijn VCA-VOL gecertificeerd.

Alle projectmedewerkers van Rijkswaterstaat die op een bouwplaats komen van een aannemer, die aangesloten is bij de Governance Code Veiligheid in de Bouw, beschikken over een geldige GPI.

7.1 Voorlichting

Als werkgever is Rijkswaterstaat verantwoordelijk voor de eigen werknemers (incl. inhuur). Dat wil zeggen dat werknemers beschermd moeten worden tegen de gevaren en risico's van het werk. Voor bescherming tegen de risico's van het werk (ook op de bouwplaats) moeten de medewerkers worden voorgelicht, geïnstrueerd en tijdig de beschikking krijgen over geschikte persoonlijke beschermingsmiddelen.

Alle projectmedewerkers die werkzaamheden (o.a. waarnemingen, toetsen en testen) op de bouwplaats verrichten, ontvangen bij toetreding in het project een project specifieke veiligheidsvoorlichting. De 'Veiligheidshuisregels RWS' zijn de basis van deze veiligheidsvoorlichting. De projectmedewerkers ontvangen persoonlijk voorlichting over:

- de wettelijke verplichtingen en het Rijkswaterstaatbeleid veiligheid;
- toegang tot projectlocaties;
- de verkeersregels op de projectlocaties;
- de gedragsregels;
- de regels voor een veilige werkomgeving;
- het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen;
- het aanspreken op onveilig gedrag;
- het stilleggen van werkzaamheden;
- hoe te handelen bij een ongeval;
- het melden van incidenten.

Iedere IPM-rolhouder is ervoor verantwoordelijk dat de projectmedewerkers binnen zijn/haar discipline tijdig worden voorgelicht.

De ON is verantwoordelijk voor de voorlichting van zijn medewerkers en de medewerkers van de door hem ingeschakelde onderaannemers en moet zich houden aan de contractueel overeengekomen (huis)regels.

7.2 Opleiding

Om invulling te kunnen geven aan de verantwoordelijkheden ten aanzien van veiligheid en gezondheid dient de deskundigheid in deze geborgd te zijn.

De OG geeft hieraan invulling door middel van een aantal standaard opleidingen. In onderstaande tabel is opgenomen wie binnen het projectteam welk opleidingsniveau moet hebben.

	PM	MPB	CM	TM	OM	RM	PIV	TC / TT	Overige
e-learning Integrale Veiligheid (via CLC)	•	•	•	•	•	•	•	•	•
VCA-VOL (minimaal VCA Basis)	•	•	•	•	•	•	•	•	•
Generieke Poort Instructie (GPI)	•	•	•	•	•	•	•	•	•
Middelbaar of Hogere Veiligheidskunde							•		
Legenda: PM - Projectmanager; MPB - Manager Projectbeheersing; CM - Contractmanager; TM - Manager; OM - Omgevingsmanager; RM - Risicomanager; PIV - Projectadviseur Integrale Veiligheid; TC - Technisch Manager; OM - Omgevingsmanager; RM - Risicomanager; PIV - Projectadviseur Integrale Veiligheid; TC - Toetscoördinator; TT - Toetsteam. NB: De CM en TM bepalen wie van hun teams welk opleidingsniveau moeten hebben.									

Van alle RWS projectmedewerkers wordt verwacht dat ze vanaf de contractvoorbereidingsfase de basiscursus Integrale Veiligheid (e-learning) gevolgd hebben. Alle projectmedewerkers van het cluster PPO NN-B Wegen, die voor hun werk de werklocaties bezoeken, moeten in het bezit zijn van een geldig VCA-VOL certificaat.

Naast de verplichte opleidingen zijn er nog verschillende aanvullende veiligheidsopleidingen die gevolgd kunnen worden. Zie de site van het Corporate Learning Centre op het Intranet van RWS.

Bij werkzaamheden kan de ON eisen dat de bouwplaats bezoekers in het bezit zijn van een VCA persoonscertificaat. In dat geval moet in overleg met de ON overeengekomen worden of het mogelijk is om evt. bezoekers onder begeleiding van een persoon met VCA-VOL de bouwplaats te laten betreden.

Bouwers en installateurs, aangesloten bij de Governance Code Veiligheid in de Bouw, eisen de GPI per 1 april 2019 voor alle eigen medewerkers, onderaannemers, toeleveranciers en ook vertegenwoordigers van opdrachtgevers en ingenieursbureaus, die werkzaamheden verrichten op hun bouwplaatsen.

Rijkswaterstaat heeft zich als opdrachtgever aan de GPI geconformeerd. Ook RWS-medewerkers en -managers die bouwlocaties bezoeken moeten de Generieke Poortinstructie (GPI) volgen. De GPI is overigens geen vervanger van de VCA.

De ON is verantwoordelijk voor het inzetten van de juiste deskundigheid voor de voorbereiding en de uitvoering van de werkzaamheden. Hieraan liggen zowel wettelijke als contractuele eisen ten grondslag.

Bijlage A Definities

Algemene definities	
Veiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's die kunnen leiden tot letsel of economische of milieuschade.
Integrale veiligheid	Alle veiligheidsdomeinen van een systeem in samenhang beschouwd, gedurende de volledige lifecycle van een object of een netwerkschakel.
Risico	Een risico is een onzekere toekomstige gebeurtenis met negatieve consequenties, op het gebied van persoonlijk leed, economische en milieuschade en imagoschade. Onder veiligheidsrisico's worden met name de eerste twee verstaan. Een risico wordt veelal beschreven als product van kans van optreden en gevolg.
Beheersen van Risico's	Indien het risico niet kan worden weggenomen dient het op een voor RWS acceptabel niveau te worden gebracht. Acceptabel is een op basis van de risicomatrix afgewogen risico. Het restrisico moet expliciet afgewogen cf kader VM

Definities veiligheidsdomeinen	
NB Onderstaande veiligheidsdomeinen zijn van toepassing gedurende alle levensfasen van een object (kunstwerk, (vaar)wegvak, machine, installatie, etc.)	
Arbeidsveiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's bij de uitvoering van werkzaamheden door medewerkers van Rijkswaterstaat en door diegenen die voor RWS werken.
Verkeersveiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's voor verkeersdeelnemers op de weg.
Nautische veiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen risico's voor verkeersdeelnemers op de vaarweg en op zee.
Waterveiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van overstromen, wateroverlast en waterschaarste.
Externe veiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van incidenten met gevaarlijke stoffen langs transportroutes (weg, water, spoor, buisleiding) of stationaire installatie.
Machineveiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van machines.
Elektrische veiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van elektrische installaties.
Tunnelveiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's voor verkeersdeelnemers in tunnels.
Constructieve veiligheid	Het wegnemen van en (proactief) beschermen tegen risico's van bezwijken van een constructie.
Sociale veiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's voor medewerkers van RWS en gebruikers van onze voorzieningen tegen gevaar dat veroorzaakt wordt door of dreigt van de kant van menselijk handelen in de openbare ruimte.
Brandveiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van brand.
Integrale beveiliging	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van menselijk gedrag (bewust en onbewust, bedoeld en onbedoeld, gewild en ongewild) die de staat, aard en functionaliteit van het areaal van Rijkswaterstaat kunnen aantasten.

Definities binnen Integrale beveiliging	
Fysieke beveiliging	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van fysiek menselijk gedrag (bewust en onbewust, bedoeld en onbedoeld, gewild en ongewild) die de staat, aard en functionaliteit van het areaal van Rijkswaterstaat kunnen aantasten.
Informatiebeveiliging	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van menselijk gedrag in de vorm van indringing in de informatiesystemen (bewust en onbewust, bedoeld en onbedoeld, gewild en ongewild) die de staat, aard en functionaliteit van het areaal van Rijkswaterstaat kunnen aantasten.
Bescherming persoonsgegevens	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van onrechtmatig en/of onrechtvaardig gebruik van persoonsgegevens.

Bijlage B Ontwerp RI&E

Deze bijlage bevat de concrete risico's verbonden aan werkzaamheden binnen de projectscope, te weten objectspecifieke risico's en samenlooprisico's. Deze vormen de basis voor de maatregelen, afspraken en wijze van toezicht zoals beschreven in dit IVP.

Bijlage C Sjabloon BTO Keuzen

Slabloon behorende bij de handreiking Bouwkundige, Technische en Organisatorische keuzen (BTO-keuzen)

